Prima instanţă: Judecătoria Ungheni (jud. Mariana Stratan)
Dosarul nr.2ac-539/23
(2-19063716-02-2ac-11092023)

D E C I Z I E

31 ianuarie 2024 mun. Chişinău

Colegiul civil, comercial şi de contencios administrativ al Curţii de Apel Chişinău în componenţa:
Preşedintele şedinţei, judecătorul Ana Panov
Judecătorii Vitalie Cotorobai şi Marina Anton
Grefier Cristian Adam

examinând, în şedinţă publică, cererea de apel declarată de apelanta Întreprinderea de Stat ”Portul Fluvial Ungheni”, împotriva hotărârii Judecătoriei Ungheni din 24 februarie 2023, adoptată în cauza civilă la cererea de chemare în judecată depusă de Societatea cu Răspundere Limitată ”PALIN DESIGN” împotriva Întreprinderii de Stat ”Portul Fluvial Ungheni”, intervenient accesoriu Societatea cu Răspundere Limitată ”DRAG STAR” privind încasarea datoriei, dobânzii de întârziere și a cheltuielilor de judecată,-

a c o n s t a t a t:

Pretenţiile reclamantului:

1. La data de 14 februarie 2019, Societatea cu Răspundere Limitată ”PALIN DESIGN” (*în continuare SRL”PALIN DESIGN”*) a depus cerere de chemare în judecată, ***ulterior concretizată***, împotriva Întreprinderii de Stat ”Portul Fluvial Ungheni” (*în continuare ÎS”Portul Fluvial Ungheni”*), intervenient accesoriu Societatea cu Răspundere Limitată ”DRAG STAR” (*în continuare SRL”DRAG STAR”*) privind încasarea datoriei, dobânzii de întârziere și a cheltuielilor de judecată.

În motivarea acțiunii a menționat că ÎS”Portul Fluvial Ungheni”, în calitate de beneficiar, pe de o parte și SRL”PALIN DESIGN”, în calitate de antreprenor general, pe de altă parte au încheiat contractul de antrepriză nr.05/08 din 13 iunie 2008 prin care contractantul (Antreprenorul general) s-a obligat să execute lucrările de construcție a infrastructurii „Portului de pasageri Giurgiulești” în conformitate cu proiectul tehnic, cu detaliile de execuție, precum și a normativelor, standardelor și prescripțiilor tehnice în vigoare.

Relevă că la 6 iunie 2008, SRL”PALIN DESIGN”, în calitate de antreprenor general, pe de o parte și SRL”DRAG STAR”, în calitate de subantreprenor, pe de altă parte, au încheiat contractul de subantrepriză nr. 06 privind efectuarea de către SRL”DRAG STAR” a lucrărilor de montare a ușilor și ferestrelor exterioare și interioare.
Indică, că la 7 iunie 2008, între aceleași părți a fost încheiat contractul de subantrepriză nr. 07, ce avea ca obiect efectuarea de către SRL”DRAG STAR”, a lucrărilor de finisare a fațadei cu panouri DIBOND și montarea vitraliilor din aluminiu.
Notează că la 14 iunie 2008 a fost încheiat contractul de subantrepriză nr. 07/1 privind efectuarea de către subantreprenor a lucrărilor de montare a pereților și acoperișului din panouri din tablă profilata. Totodată, susține că de către subantreprenorul SRL”DRAG STAR”, au fost îndeplinite lucrări suplimentare, neprevăzute de contractele sus menționate, și anume ce ține de construcția protecției solare din profil de aluminiu în valoare de 1250868 lei, care au fost recepționate de către beneficiar și achitate prin intermediul antreprenorului general.
Relevă că conform materialelor prezentate și anexate la dosarul civil nr. 2ac-707/14 sau nr. electronic 02-2ac-14377-13082014, de către SRL”DRAG STAR” au mai fost efectuate lucrări de construcție suplimentare la obiectivul Construcția infrastructurii „Portului de pasageri Giurgiulești” care au constat din: finisarea interioară cu tablă zincată și panouri compozit - în suma de 273898 lei, (procesul verbal a fost aprobat de beneficiar în 2012); lucrări, și cheltuieli suplimentare la montarea ușilor, ferestrelor, cabine din profil de aluminiu cu uși la WC, vitralii interioare VI, V2, V9, V8 - în suma de 292656 lei (în 2012 au fost aprobate numai volumele pe vitraliile interioare V1,V2,V8, V9 - în suma de 133735,20 lei); lucrări și cheltuieli suplimentare executate la vitraliile de pe fațada și de finisare a fațadei - în suma de 390047 lei; lucrări suplimentare la acoperiș - în suma de 5201 lei (în 2012 de beneficiar a fost aprobata suma de 5060,40 lei); lucrări diverse (înlocuirea ferestrelor, demontare lambriuri, uși din metal) - 1510 lei.
Susține că conform hotărârii judecătorești, costul lucrărilor de construcție suplimentare care urmau a fi achitate de către antreprenorul general SRL”PALIN DESIGN” subantreprenorului SRL”DRAG STAR”, la obiectivul „Construcția infrastructurii Portului de pasageri Giurgiulești” au constituit 963312,00 lei.
Punctează că potrivit procesului-verbal de recepție a lucrărilor de construcție din 2 aprilie 2012, de către beneficiar au fost recepționate și semnate lucrări de construcție suplimentare, și anume, finisarea interioară cu tablă zincată și panouri compozit - în suma de 273898 lei, lucrările și cheltuielile suplimentare la montarea vitraliilor interioare în suma de 133735,20 lei și lucrările suplimentare la acoperiș în suma de 5060,40 lei, executate de către SRL”DRAG STAR”, iar în total, lucrări

de construcție în sumă de 412693,60 lei, care au fost achitate pe data de 11 mai 2012.
Susține că lucrările și cheltuielile suplimentare la vitraliile de pe fațadă, finisarea fațadei în sumă de 390047 lei, lucrările și cheltuielile suplimentare la montarea ușilor, ferestrelor, cabinelor din profiluri din aluminiu cu uși la WC, în sumă de 158920,80 lei și lucrări diverse (înlocuirea ferestrelor, demontarea lambriurilor, a ușilor din metal) în sumă de 1510 lei, de către beneficiar nu au fost semnate și achitate.
Relevă că lucrările de construcție suplimentare îndeplinite de SRL"DRAG STAR" la obiectivul construcția infrastructurii „Portului de pasageri Giurgiulești", care nu au fost recepționate și achitate de către beneficiarul ÎS"Portul Fluvial Ungheni", alcătuiește suma de 550618 lei.
Notează că la 10 ianuarie 2012, SRL"DRAG STAR" a depus o cerere de chemare în judecată împotriva SRL"PALIN DESIGN", intervenienți accesoriu ÎS"Portul Fluvial Ungheni" și SRL"Aralex Engineering" privind încasarea datoriei, a dobânzii de întârziere și cheltuielilor de judecată. Iar la data 12 ianuarie 2012, Judecătoria Buiucani, mun. Chișinău a emis o încheiere privind aplicarea măsurilor asigurătorii în pricina dată, aplicând prin această încheiere sechestru pe banii în suma de 1285855,42 lei, care se aflau pe contul bancar al SRL"PALIN DESIGN".
Indică, că la 2 mai 2012 executorul judecătoresc Alexeenco Olga a executat încheierea Judecătoriei Buiucani, mun. Chișinău din 12 ianuarie 2012, prin aplicarea sechestrului pe banii SRL"PALIN DESIGN", în sumă de 1285855,42 lei, care erau stocați pe contul bancar al întreprinderii.
Menționează că ÎS"Portul Fluvial Ungheni" nu a depus nici o referință la cererea de chemare în judecată depusă de SRL"DRAG STAR" împotriva SRL"PALIN DESIGN" privind încasarea datoriei pentru lucrările de construcție a infrastructurii „Portului de pasageri Giurgiulești". Reprezentantul ÎS"Portul Fluvial Ungheni" a participat doar la o ședință de judecată în cadrul căreia consideră că acesta a manifestat o atitudine părtinitoare față de subantreprenorul SRL"DRAG STAR".
Susține că la 26 iunie 2014 Judecătoria Chișinău, sediul Buiucani, a adoptat o hotărâre judecătorească prin care a dispus încasarea de la SRL"PALIN DESIGN", în beneficiul SRL"DRAG STAR", a datoriei în mărime de 1252524,44 lei, a dobânzii de întârziere în sumă de 1072344,00 lei și a cheltuielilor de judecată în suma de 50000 lei, iar în total suma de 2374868,44 lei.
Relevă că la 13 august 2014, SRL"PALIN DESIGN" a depus o cerere de apel împotriva hotărârii Judecătoriei Buiucani, mun. Chișinău din 26 iunie 2014. Prin decizia Curții de Apel Chișinău din 15 mai 2018, s-a respins apelul înaintat, cu menținerea în vigoare a hotărârii Judecătoriei Buiucani din 26 iunie 2014. Iar prin decizia Curții Supreme de Justiție din 15 decembrie 2018, recursul declarat de SRL"PALIN DESIGN" a fost recunoscut inadmisibil.

Punctează că reieșind din actele juridice de care dispune și cele care au fost prezentate de către părți în ședințele de judecată, consideră că datoria pretinsă care urma să fie încasată în mărime de 307211,82 lei îi revine antreprenorului general SRL”PALIN DESIGN”, iar suma de 963312,00 lei urmează să fie încasată în ordine de regres de la beneficiar - ÎS”Portul Fluvial Ungheni”.
Evidențiază că prin hotărârea Judecătoriei Buiucani, mun. Chișinău din 26 iunie 2014 s-au luat în calcul 4% pentru serviciile acordate de către antreprenorul general în sumă de 17999,38 lei. Prin urmare, datoria care s-a încasat de la antreprenorului general SRL”PALIN DESIGN”, în folosul SRL”DRAG STAR”, a constituit 1252524,44 lei din care suma de 289212,44 lei îi revine spre achitare reclamantului, iar suma de 963312,00 lei urmează să fie încasată în ordine de regres de la pârât - ÎS”Portul Fluvial Ungheni”.
Astfel, consideră că cota-parte din datorie pentru SRL”PALIN DESIGN”, constituie - 24% sau (289212,44 lei : 1252524,44 lei x 100% = 24%, iar pentru pârât - ÎS”Portul Fluvial Ungheni” constituie - 76% sau (963312,00 lei : 1252524,44 lei x 100% = 76%). Respectiv, susține că dobânda de întârziere raportată la mărimea datoriei stabilite pentru SRL”PALIN DESIGN” constituie – 257363,00 lei sau (1072344,00 x 24% = 257363,00 lei), iar pentru ÎS”Portul Fluvial Ungheni” – 814981,00 lei sau (1072344,00 x 76% = 814981,00 lei).
Prin urmare, consideră că cheltuielile de judecată raportate la mărimea cotelor-părți din datoria totală în suma de 50000,00 lei pentru SRL”PALIN DESIGN”, constituie – 12000,00 lei sau (50000,00 lei x 24% = 12000,00 lei), iar pentru ÎS”Portul Fluvial Ungheni” – 38000,00 lei sau (50000,00 lei x 76% = 38000,00 lei).
Indică, că la 9 august 2018, executorul judecătoresc Vînaga Corneliu a adoptat o încheiere (078-575/2018) prin care a obligat SRL”PALIN DESIGN” să execute documentul executoriu nr.2e-8/14 din 26 iunie 2014, eliberat de Judecătoria Chișinău, sediul Buiucani, prin care SRL”PALIN DESIGN” este obligată să-i achite SRL”DRAG STAR”, suma de 2374868,44 lei.
Afirmă că la 22 august 2018, SRL”PALIN DESIGN” benevol a executat parțial hotărârea Judecătoriei Buiucani din 26 iunie 2014. Prin intermediul executorului judecătoresc Nelea Sărătură, SRL”PALIN DESIGN” a achitat în folosul SRL”DRAG STAR”, datoria propriu zisă în mărime de 1285855,42 lei, dobânda de întârziere în sumă de 24000,00 lei, cheltuielile de judecată în suma de 50000,00 lei și cheltuielile de executare în sumă de 268 lei.
Afirmă că la 10 septembrie 2018, SRL”PALIN DESIGN” a înaintat pârâtului ÎS”Portul Fluvial Ungheni”, o somație pe care ultimul a recepționat-o prin poștă pe data de 14 septembrie 2018, la care însă nu a primit nici un răspuns.
Susține că după pronunțarea încheierii Curții Supreme de Justiție în litigiul dintre SRL”DRAG STAR” și SRL”PALIN DESIGN”, prin care recursul ultimului a fost

declarat inadmisibil, pe data de 11 ianuarie 2019, a expediat prin poștă pârâtului ÎS”Portul Fluvial Ungheni” o notificare repetată, pe care administrația portului a recepționat-o pe data de 14 ianuarie 2019.
Prin notificarea repetată a solicitat administrației ÎS”Portul Fluvial Ungheni”, să-i achite SRL”PALIN DESIGN”, suma de 1416965,40 lei, care include datoria propriu zisă pentru lucrările suplimentare recunoscute de către instanța de judecată în mărime de 550618,40 lei, dobânda de întârziere conform hotărârii judecătorești în mărime de 741426 lei, cheltuielile de judecată în sumă de 51128,00 lei, cheltuielile de executare în sumă de 268,00 lei, precum și dobânda de întârziere în baza notificării din 10 septembrie 2018, în sumă de 73525,00 lei. Până în prezent la notificarea repetată nu a primit niciun răspuns.
Solicită încasarea în ordine de regres de la ÎS”Portul Fluvial Ungheni”, în folosul SRL”PALIN DESIGN”, a sumei de 1416965,40 lei, care include datoria propriu zisă pentru lucrările suplimentare recunoscute de către instanța de judecată în mărime de 550618,40 lei, dobânda de întârziere conform hotărârii judecătorești în mărime de 741426,00 lei, cheltuielile de judecată în sumă de 51128,00 lei, cheltuielile de executare în sumă de 268,00 lei, precum și dobânda de întârziere în baza notificării din 10 septembrie 2018, în sumă de 73525,00 lei, precum și cheltuieli de judecată.
În final, după depunerea mai multor cereri suplimentare de majorare a pretențiilor, SRL”PALIN DESIGN” solicită încasarea în ordine de regres, de la ÎS”Portul Fluvial Ungheni”, în folosul SRL”PALIN DESIGN”, a sumei de 2061087,40 lei, care include datoria propriu zisă pentru lucrările suplimentare recunoscute de către instanța de judecată în mărime de 550618,40 lei, dobânda de întârziere conform hotărârii judecătorești în mărime de 741426,00 lei, cheltuielile de judecată în sumă de 51128,00 lei, cheltuielile de executare în sumă de 268,00 lei, precum și dobânda de întârziere în baza notificării din 10 septembrie 2018, în sumă de 717647,00 lei, precum și cheltuieli de judecată.

Poziţia instanței de fond:

2. Prin hotărârea Judecătoriei Ungheni din 24 februarie 2023, s-a admis integral acțiunea. S-a încasat din contul ÎS”Portul Fluvial Ungheni”, în beneficiul SRL”PALIN DESIGN”, suma de 2.071.087,4 (două milioane șaptezeci și unu mii optzeci și șapte,4) lei, care include următoarele sume:

- 550.618,40 lei – datoria pentru lucrările efectuate de subantreprenorul SRL”DRAG STAR” la „Portul de pasageri Giurgiulești” Î.S.; 741.426,00 lei – dobândă de întârziere; 51.128,00 lei – cheltuieli de judecată, care constituie 76 % din sumele care au fost încasate în baza Hotărârii Judecătoriei Buiucani din data de 26 iunie 2014, rămasă irevocabilă prin menținere în baza Încheierii Curții Supreme

de Justiție din data de 15 decembrie 2018 (în continuare Hotărârea Judecătoriei Buiucani din 26 iunie 2014),
- 268,00 lei – cheltuieli pentru executarea Hotărârii Judecătoriei Buiucani din 26 iunie 2014;
- 717.647,00 lei – dobânda de întârziere pentru neexecutarea Hotărârii Judecătoriei Buiucani din 26 iunie 2014, calculată până la data de 15 decembrie 2021;
- 10.000,00 lei – Cheltuieli de judecată, pentru prezentul proces, compuse din taxa de stat.
S-a respins cererea de asigurare a acțiunii, depusă în faza pledoariilor, de către reprezentantul reclamantului Banari Alexandru.

Solicitarea apelantului:

3. Nefiind de acord cu soluția primei instanțe, la data de 24 februarie 2023, apelanta ÎS"Portul Fluvial Ungheni", în persoana administratorului interimar Roman Natrașevschi, a declarat apel împotriva hotărârii Judecătoriei Ungheni din 24 februarie 2023, solicitând admiterea cererii de apel, casarea hotărârii instanței de fond, cu emiterea unei noi hotărâri prin care cererea de chemare în judecată să fie respinsă ca fiind depusă cu omiterea termenului de prescripție extinctivă, iar în cazul în care instanța de apel va considera că cererea depusă de SRL"PALIN DESIGN" este în termen, solicită să fie respinsă acțiunea ca fiind neîntemeiată. A indicat că, motivele de fapt şi de drept vor fi prezentate suplimentar după ce va lua cunoştinţă cu hotărârea motivată, rezervându-și dreptul la apel suplimentar.
4. La 11 septembrie 2023, conform fișei de repartizare, cauza a fost distribuită pentru examinare în ordine de apel judecătorului Ana Panov (f.d.171, Vol.III).
5. Prin încheierea Curții de Apel Chișinău din 20 septembrie 2023, nu s-a dat curs cererii de apel depusă de apelanta ÎS"Portul Fluvial Ungheni". S-a comunicat apelantei ÎS"Portul Fluvial Ungheni", că necesită să prezinte, în cancelaria Curţii de Apel Chişinău, apelul motivat cu indicarea motivelor de fapt şi de drept pe care se întemeiază apelul şi probele invocate în susţinerea apelului, dovada de plată a taxei de stat în sumă de 37500,00 lei şi că i se acordă termen de 10 zile din momentul recepționării prezentei încheieri să lichideze neajunsurile menţionate. În caz contrar cererea de apel nu va fi considerată depusă şi va fi restituită conform art. 369 alin. (1) Cod de procedură civilă. S-au adus la cunoștință urmările art. 369 alin. (1^1) Cod de procedură civilă, ce survin în urma neexecutării prezentei încheieri (f.d.179-181, Vol.III).
6. La data de 6 octombrie 2023, apelanta ÎS"Portul Fluvial Ungheni", a prezentat cererea de apel motivată și dovada de plată a taxei de stat, înlăturând neajunsurile cererii de apel în termenul acordat, dat fiind faptul că încheierea

Curții de Apel Chișinău din 20 septembrie 2023, a fost recepționată la 28 septembrie 2023, fapt confirmat prin extrasul de pe poșta electronică (f.d.182, Vol.III).

7. Prin încheierea Curții de Apel Chișinău din 18 octombrie 2023, s-a acceptat spre examinare cererea de apel înaintată de apelanta ÎS"Portul Fluvial Ungheni" (f.d.196, Vol.III).

Argumentele părților:

8. În motivarea apelului a indicat că nu este de acord cu hotărârea instanței de fond, fiind pasibilă de a fi casată.

Menționează că instanţa de fond a admis cerințele pecuniare ale intimatului, care către data depunerii cererii de chemare în judecată au fost prescrise extinctiv, ori instanţa de judecată admițând integral cererea de chemare în judecată a SRL"PALIN DESIGN", a acordat privilegii procesuale şi de drept material intimatului, contrar prevederilor legale.

Punctează că reieșind din esența şi temeiurile de drept reținute în susţinerea acţiunii civile, precum şi cele însușite de instanţa de fond ca întemeiate, intimatul la 14 februarie 2019 a depus cerere de chemare în judecată către apelant prin care solicită încasarea unor pretinse datorii în ordine de regres, motivându-şi cerințele prin faptul că în temeiul contractului de antrepriză nr. 05/08 din 13 iunie 2008 încheiat între beneficiarul apelant şi intimatul executor (antreprenor general), ultimul şi-a asumat obligația de a executa lucrări de construcție a infrastructurii "Portului de pasageri Giurgiulești", în conformitate cu proiectul tehnic, detaliile de execuție şi cadrul legal tehnic. A indicat că ar fi atras în vederea executării obligațiilor asumate subantreprenori, care urmau să execute lucrările şi care urma să le achite intimatul, care nu le-a achitat. Concomitent, a mai indicat, că anterior în baza hotărârii Judecătoriei Buiucani din 26 iunie 2014, menținută prin decizia definitivă a Curţii de Apel Chişinău din 15 mai 2018 s-a decis încasarea de la SRL"PALIN DESIGN", în beneficiul SRL"DRAG STAR", a datoriei în sumă de 1252524,44 lei, dobânzii de întârziere în sumă de 1072344 lei şi cheltuielilor de judecată rezultate din neexecutarea obligațiilor asumate în temeiul contractelor de antrepriză nr. 06 din 6 iunie 2008, nr. 07 din 7 iunie 2008 şi nr. 7/1 din 14 iunie 2008. Prin aceeași hotărâre s-a mai constatat că SRL"DRAG STAR" în lunile februarie-martie 2009 a executat lucrări suplimentare, excetînd volumul lucrărilor contractuale în sumă de 2208979 lei. Consideră că deși volumul şi prețul lucrărilor de subantrepriză nu au fost coordonate prealabil cu beneficiarul apelant, acestea urmează a fi achitate în ordine de regres de către ultimul, pe motiv că ar fi fost recepționate de beneficiar.

Evidențiază că în cadrul examinării cauzei civile, prin încheierea Judecătoriei Ungheni din 10 iunie 2022, cererea reprezentantului pârâtului ÎS"Portul Fluvial

Ungheni” prin care a fost invocată excepția de tardivitate la cererea de chemare în judecată depusă de SRL”PALIN DESIGN” împotriva ÎS”Portul Fluvial Ungheni”, intervenient accesoriu SRL”DRAG STAR” privind încasarea datoriei, dobânzii de întârziere şi a cheltuielilor de judecată. În susţinerea acestei soluții, instanţa de judecată a reținut că cererea de chemare în judecată formulată de intimat a fost depusă la 14 februarie 2019, iar potrivit prevederilor art. 267 alin.(1) Cod civil (în redacția de pînă la 1 martie 2019), termenul general în interiorul căruia persoana poate să-şi apere, pe calea intentării unei acţiuni în instanţa de judecată, dreptul încălcat este de 3 ani. Concomitent instanţa de judecată a mai reținut că la caz sânt aplicabile prevederile art. 968 alin. (2) Cod civil (în redacția de pînă la 1 martie 2019), care stabilesc că acţiunea care se referă la construcții poate fi intentată în decursul a 5 ani.

Punctează că potrivit prevederilor art. 186^1 alin.(5) din Codul de procedură civilă, dacă se dispune repunerea în termen şi/sau excepția de tardivitate se respinge, instanţa de judecată emite o încheiere motivată care poate fi atacată odată cu fondul şi continuă examinarea cauzei. Astfel, consideră ilegală această încheiere, complet neîntemeiate constatările instanţei de judecată, precum şi interpretarea eronată a prevederilor legale privind calcularea termenilor de prescripție, iar instanţa de judecată a omis, în favoarea intimatului de a aplica normele de drept aplicabile speței, reieșind din esența acestora. Instanţa de judecată în mod neîntemeiat a omis a se expune asupra faptului că acţiunea civilă formulată de intimat se întemeiază pe norme de drept privind încasarea în ordine de regres a unei datorii, ori aceste pretenții sânt formulate cu caracter de drept regresiv împotriva apelantului. Instanţa de judecată atât în încheierea în cauză cât şi în hotărârea sa, a omis de a analiza esența pretențiilor invocate precum şi normele de drept aplicabile litigiului care urmărește încasarea pretențiilor în ordine de regres.

Afirmă că analizând esența pretențiilor invocate de intimat privind încasarea sumelor pretins datorate de la apelant, rezultă că aceste pretenții se întemeiază pe contractele de antrepriză/subantrepriză nr. 06 din 6 iunie 2008, nr. 07 din 7 iunie 2008 şi nr. 7/1 din 14 iunie 2008, semnate între SRL”PALIN DESIGN” şi SRL”DRAG STAR”, la care ÎS”Portul Fluvial Ungheni” nu este parte (nu şi-a asumat drepturi şi obligații în raport cu părțile semnatare).

Notează că hotărârea Judecătoriei Buiucani din 26 iunie 2014, menținută prin decizia definitivă a Curţii de Apel Chişinău din 15 mai 2018 prin care s-a dispus încasarea sumelor în beneficiul SRL”DRAG STAR”, ce rezultă din neexecutarea contractelor de antrepriză/subantrepriză nr. 06 din 6 iunie 2008, nr. 07 din 7 iunie 2008 şi nr. 7/1 din 14 iunie 2008, la care ÎS”Portul Fluvial Ungheni” nu este parte (nu şi-a asumat drepturi şi obligații în raport cu părțile semnatare). Prin urmare, urmează a fi apreciate critic constatările instanţei că termenii de prescripție pentru formularea acţiunii în ordine de regres împotriva apelantului, urmează a fi calculați

începând cu 15 mai 2018 - data pronunțării deciziei Curţii de Apel în cadrul litigiului civil inițiat la cererea de chemare în judecată SRL”DRAG STAR” către SRL”PALIN DESIGN” cu privire la încasarea datoriei, dobânzilor şi cheltuielilor de judecată. Ori, termenul de scadență pentru obligaţiile de plată ce rezultă din contractele de antrepriză/subantrepriză nr. 06 din 6 iunie 2008, nr. 07 din 7 iunie 2008 şi nr. 7/1 din 14 iunie 2008, nu sânt opozabile apelantului, care nu este parte semnatară a acestor contracte şi care nu a garantat executarea obligațiilor de plată a SRL”PALIN DESIGN” față de creditorul său SRL”DRAG STAR”. Ba mai mult, instanţa de judecată nu a ținut cont de faptul că scadența (obligația de plată) pretențiilor de încasare în ordine de regres în temeiul hotărârii Judecătoriei Buiucani din 26 iunie 2014, menținută prin decizia definitivă a Curţii de Apel Chişinău din 15 mai 2018 prin care s-a dispus încasarea sumelor în beneficiul SRL”DRAG STAR”, ce rezultă din neexecutarea contractelor de antrepriză/subantrepriză nr. 06 din 6 iunie 2008, nr. 07 din 7 iunie 2008 şi nr. 7/1 din 14 iunie 2008, a survenit cel tîrziu către data depunerii cererii de chemare în judecată a SRL”DRAG STAR” către SRL”PALIN DESIGN” (10 ianuarie 2012).
Consideră că instanța de fond în mod intenționat nu a aplicat prevederile art. 267 alin. (6) din Codul civil (în redacția de până la 1 martie 2019) care stabilesc data de la care începe să curgă termenul de prescripție pentru pretențiile formulate în ordine de regres, acordând un privilegiu ilegal astfel reclamantului SRL”PALIN DESIGN” pentru a-i admite pretențiile.
Afirmă că instanţa de judecată, nu a dat apreciere şi faptului că dreptul la acţiunea în ordine de regres naște doar după executarea obligației de bază de către unul din debitorii solidari, în raport cu celălalt debitor solidar. În această ordine de idei, instanţa de judecată a omis să constate şi reține că însăşi SRL”PALIN DESIGN” a achitat, la 22 august 2018 către SRL”DRAG STAR”, parțial datoriile şi penalitățile încasate în temeiul hotărârii Judecătoriei Buiucani din 26 iunie 2014 în cuantum de 1285885,42 lei, dobândă de întârziere în sumă de 24000 lei şi cheltuielile ce țin de taxa de stat în sumă de 50000 lei. Încercând prin prezenta acțiune în regres să încaseze sume ce nu i se cuvin. Ori prin acţiunea înaintată SRL”PALIN DESIGN” încearcă, în ordine de regres, să încaseze de la apelant mijloace financiare care nu le-a achitat către SRL”DRAG STAR”, către 22 august 2018.
Atrage atenţia asupra faptului că dreptul de regres şi calcularea termenilor de prescripție în privinţa valorificării unui asemenea drept este condiționat de: achitarea efectivă (nu iluzorie) unui debitor solidar cu creditorul (art. 1415 alin. (1) Cod civil (în redacția de pînă la 1 martie 2019); calcularea (curgerea) termenului de regres, pentru debitorul solidar odată cu data la care trebuia executată obligația de bază (art. 267 alin. (6) Cod civil (în redacția de pînă la 1 martie 2019).
Suplimentar, atrage atenţia asupra faptului că instanţa de judecată a dat o interpretare eronată prevederilor art. 968 alin. (5) Cod civil (în redacția de pînă la 1

martie 2019). Astfel, instanţa de judecată, fără a ține cont de natura litigiului şi esența pretențiilor a aplicat în mod eronat prevederile art. 968 alin. (5) Cod civil (în redacția de pînă la 1 martie 2019), ori calcularea termenilor de prescripție în temeiul acestei norme de drept material se raportează situațiilor ce țin de modul de exploatare a construcțiilor şi calitatea acestora (viciile ascunse şi abaterile de la contractul de antrepriză), din momentul recepției. Termenul special de 5 ani nu se referă la calcularea termenilor de plată a lucrărilor de antrepriză. Astfel, se reține că instanţa de judecată a dat o interpretare şi aplicare eronată acestei norme de drept, ori o asemenea normă de drept ar fi putut fi aplicabilă, în cazul în care ar fi fost formulate şi soluționate pretenții privind încasarea prejudiciilor ce rezultă din calitatea construcțiilor. Construcțiile reprezintă un obiect foarte complicat, voluminos şi costisitor, a cărui exploatare este de zeci de ani şi stabilirea unui asemenea termen este bine venit şi necesar, din motiv că descoperirea unor vicii sau deficiențe ale construcțiilor edificate în baza unei antreprize, poate avea loc doar în urma exploatării în timp a construcțiilor. Prin urmare se constată că instanţa de judecată a aplicat norme de drept ce nu se raportează la esența pretențiilor, confundând pretențiile de încasare în ordine de regres a unei datorii pecuniare, cu pretențiile de încasare a viciilor ascunse în construcții sau abaterilor de la condițiile contractului de antrepriză care nu au putut fi descoperite la momentul recepționării lucrării.

Relevă că la pct.14 din încheierea contestată, în vederea motivării soluției sale, instanţa de judecată a mimat nejustificat aplicabilitatea contractului de antrepriză din 13 iunie 2008 la prevederile art.968 alin. (5) Cod civil (în redacția de pînă la 1 martie 2019). În acest sens se reține că prevederile contractuale la care face referire instanţa de judecată sânt aplicabile situațiilor de plată a facturilor finale şi celor ce rezultă din eventuale litigii. Însă instanţa a omis a se expune asupra faptului că aceste prevederi contractuale sânt aplicabile litigiilor între părțile semnatare ale contractului respectiv, fără a fi acordat direct sau indirect dreptul intimatului de a pretinde la încasarea unor sume în ordine de regres, sume care urmau a fi achitate de către intimat persoanelor terțe în baza altor acte juridice, la care apelantul nu este parte. Mai mult aceste prevederi contractuale nu se raportează situațiilor ce țin de modul de exploatare a construcțiilor şi calitatea acestora (viciile ascunse şi abaterile de la contractul de antrepriză), din momentul recepției.

Prin urmare, consideră că instanţa de fond în mod nejustificat a aplicat litigiului două categorii de termeni de prescripție extinctivă de 3 şi de 5 ani, fără a stabili data de la care încep a curge şi fără a stabili esența pretențiilor în regres pentru obligaţiile pecuniare. Astfel, criticile aduse constituie temei de a casa încheierea Judecătoriei Ungheni din 10 iunie 2022 şi a adopta o decizie prin care să se admită cererea privind excepția de tardivitate formulată de ÎS”Portul Fluvial Ungheni” şi să se dispună respingerea cererii de chemare în judecată depusă de SRL”PALIN

DESIGN” către ÎS”Portul Fluvial Ungheni” privind încasarea din contul ÎS”Portul Fluvial Ungheni”, în beneficiul SRL”PALIN DESIGN”, a sumei de 2017087,40 lei, ca fiind depusă cu omiterea termenului de prescripție.
Prin derogare de la obligaţiile stabilite de articolele 239, 240 din Codul de procedură civilă, instanţa de judecată a emis o hotărâre ilegală şi neîntemeiată, nu a determinat circumstanţele care au importanţă pentru soluţionarea litigiului în speţă, nu a stabilit caracterul raportului juridic dintre părţi, legea aplicabilă soluționării cauzei şi admisibilitatea acţiunii. Instanţa de fond nu a atras atenţia asupra faptului că între SRL”DRAG STAR” şi ÎS”Portul Fluvial Ungheni”, lipsesc careva acte juridice, contracte sau înscrisuri semnate de ambele părţi prin care apelantul şi-ar asuma careva obligații de plată pentru lucrările de antrepriză efectuate de SRL”DRAG STAR” atât pentru apelant cât şi pentru intimat, ori instanţa nu a determinat caracterul şi existența raportului juridic între aceste părţi. Instanţa de judecată nu a determinat şi elucidat faptul lipsei acordului scris al ÎS”Portul Fluvial Ungheni” la majorarea lucrărilor efectuate de către SRL”DRAG STAR” în beneficiul SRL”PALIN DESIGN”. Instanţa de judecată a omis a se expune asupra faptului că obligația de plată a lucrărilor ce excedă volumele de lucrări ce rezultă din contractele de antrepriză/subantrepriză nr. 06 din 6 iunie 2008, nr. 07 din 7 iunie 2008 şi nr. 7/1 din 14 iunie 2008, nu sânt opozabile spre executare apelantului, aceste lucrări suplimentare urmând a fi achitate de către intimat, fapt ce şi sa produs parțial la 22 august 2018, dată la care SRL”PALIN DESIGN” a achitat către SRL”DRAG STAR”, parțial datoriile şi penalitățile încasate în temeiul hotărârii Judecătoriei Buiucani din 26 iunie 2014 în cuantum de 1285885,42 lei, dobândă de întârziere în sumă de 24000 lei şi cheltuielile ce țin de taxa de stat în sumă de 50000 lei.
Subliniază că instanţa de judecată nu a ținut cont de faptul că SRL”PALIN DESIGN” în calitate de antreprenor general conform contractului de antrepriză 05/08 din 13 iunie 2008 încheiat cu ÎS”Portul Fluvial Ungheni”, nu a efectuat, facturat sau prezentat spre achitare careva costuri suplimentare de antrepriză în construcții care excedă volumele de lucru contractuale stabilite între părţi. Instanţa de judecată nu a ținut cont de faptul că SRL”PALIN DESIGN” nu a achitat către SRL”DRAG STAR” suma de 2071087,40 lei, care include 550618,40 lei - datoria pentru lucrările efectuate de subantreprenorul SRL”DRAG STAR”, 741426 lei - dobândă de întârziere, 51128 lei - cheltuieli de judecată în cuantum de 76% încasate în temeiul hotărârii Judecătoriei Buiucani din 26 iunie 2014, 268 lei - cheltuieli de executare a hotărârii Judecătoriei Buiucani din 26 iunie 2014, 717647 lei - dobândă de întârziere pentru neexecutarea hotărârii Judecătoriei Buiucani din 26 iunie 2014, ori în acest sens lipsesc careva probe la materialele cauze.
Indică, că instanţa de fond în mod ilicit şi fără careva probe sau înscrisuri a dispus încasarea în ordine de regres de la apelant a mijloacelor financiare pe care

debitorul intimat urma să le achite creditorului. Astfel, instanţa nu a determinat data, cuantumul şi modul în care SRL”PALIN DESIGN” ar fi achitat către SRL”DRAG STAR”, sumele încasate prin hotărârea contestată. Ori, instanţa putea admite încasarea unor sume în ordine de regres de la apelant în cazul în care apelantul ar fi avut calitatea de debitor solidar pe raporturile juridice instituite între SRL”PALIN DESIGN” şi SRL”DRAG STAR” în temeiul contractelor de antrepriză/subantrepriză nr. 06 din 6 iunie 2008, nr. 07 din 7 iunie 2008 şi nr. 7/1 din 14 iunie 2008, iar intimatul, în calitate de debitor solidar ar fi prezentat dovada de plată a datoriilor şi dobânzilor către SRL”DRAG STAR” care pretinde a fi încasate în ordine de regres de la apelant în prezenta cauză civilă.
Precizează că instanţa de fond nu a reținut nici existența sau lipsa actelor juridice încheiate între părţi care ar fi purtat caracterul unei fidejusiuni, ori instanţa nu a ținut cont de faptul că între SRL”PALIN DESIGN” şi ÎS”Portul Fluvial Ungheni”, nu au fost încheiate acte juridice sau de altă natură care ar garanta executarea obligațiilor de plată față de persoanele terțe. Instanţa de judecată a aplicat norme de drept material inexistente, ori aceasta în drept îşi întemeiază cele constatate şi pretins probate pe prevederile art. 1451 alin. (1) Cod civil (în redacția de pînă la 1 martie 2019), care de fapt au un alt conținut. Astfel potrivit prevederilor art. 1451 alin.(1) Cod civil (în redacția de pînă la 1 martie 2019), se stabilește că: (1) Testatorul este în drept să substituie succesorul desemnat dacă acesta din urmă decedează pînă la deschiderea moștenirii, nu acceptă sau renunță la moștenire, sau este privat de dreptul la moștenire. Prin urmare prima instanţa a admis pretențiile intimatului în temeiul unei norme de drept material ce nu se raportează litigiului şi calității participanților la proces.
Consideră că instanţa de judecată prin derogare a tot ce este stabilit în Codul de procedură civilă, a modificat din oficiul obiectul litigiului, constatând şi dând o altă apreciere arbitrară esenței pretențiilor motivîndu-şi poziția că reclamantul de fapt nu urmărește încasarea pretențiilor sale în ordine de regres, dar în ordinea încasării prejudiciului material ce rezultă din îmbogățirea fără justă cauză.
Notează că nu este de acord cu constatările și motivarea soluției instanței în care (citat din hotărârea contestată): ”Prin urmare, în situația prezentată, poate fi argumentat că instituția regresului nu este aplicabilă, ci mai degrabă normele referitoare la îmbogățirea fără justă cauză ar putea fi relevante”. Or, reclamantul nu a formulat o acțiune privind încasarea prejudiciului urmare a îmbogățirii fără justă cauză. Mai mult, deși instanţa de judecată a reținut o pretinsă îmbogățire fără justă cauză, aceasta nu indică circumstanţele în care ar fi avut loc o îmbogățire fără justă cauză, limitîndu-se la fraza ”în acest sens, instanţa consideră că norma legală aplicabilă prezentului litigiu se referă la îmbogățirea fără justă cauză, prevăzut de art. 1451 Cod Civil (de pînă la data republicării din 01.03.2019)” (citat închis). Or,

art. 1451 Cod civil (în redacția de pînă la 1 martie 2019), prevede altceva, fapt indicat mai sus.
Relevă că dacă să admitem că instanţa de judecată ar fi constatat existența situației de îmbogățire fără justă cauză aceasta urma să aplice prevederile art.1389 alin. (1) Cod civil (în redacția de pînă la 1 martie 2019), ori această normă de drept material stabilește că persoana care, fără temei legal sau contractual, a dobândit ceva (acceptant) ca urmare a executării unei prestaţii de către o altă persoană (prestator) sau a realizat în alt mod o economie din contul altuia este obligată să restituie acestei alte persoane ceea ce a primit sau a economisit. Nu este relevant faptul dacă îmbogățirea fără justă cauză a avut loc ca rezultat al comportamentului uneia dintre părţi, a unui terț sau ca urmare a unei cauze independente de voința lor. Instanţa a evitat să aplice această normă de drept sau să o analizeze în raport cu pretențiile de încasare a unei sume în ordine de regres formulate de SRL”PALIN DESIGN”.
Consideră că instanţa de judecată a dispus încasarea ilicită a unor dobânzi calculate în temeiul în temeiul hotărârii Judecătoriei Buiucani din 26 iunie 2014, unde apelantul nu deținea calitate procesuală de pârât, iar aceste dobânzi urmau a fi achitate de SRL”PALIN DESIGN”. Se reține că către data examinării cauzei civile în prima instanţă SRL”PALIN DESIGN” nu a executat integral hotărârea Judecătoriei Buiucani din 26 iunie 2014 şi lipsesc probe în acest sens.
Prin urmare, solicită admiterea cererii de apel, casarea hotărârii instanței de fond, cu emiterea unei noi hotărâri prin care cererea de chemare în judecată să fie respinsă ca fiind depusă cu omiterea termenului de prescripție extinctivă, iar în cazul în care instanța de apel va considera că cererea depusă de SRL”PALIN DESIGN” este în termen, solicită să fie respinsă acțiunea ca fiind neîntemeiată. La fel, a solicitat încasarea cheltuielilor de judecată, ce țin de achitarea taxei de stat pentru examinarea cererii de apel.

9. În şedinţa judiciară, avocatul Ghenadie Bambuleac, ce acționează în interesele apelantei ÎS”Portul Fluvial Ungheni”, a solicitat admiterea cererii de apel cu motivele de fapt și de drept invocate în instrumentul de atac.

Intimata SRL”PALIN DESIGN”, reprezentată de Alexandru Banari, în baza procurii din 23 noiembrie 2023 și de Elena Barbăneagră, în baza procurii din 23 noiembrie 2023, în ședința instanței de apel, au solicitat respingerea cererii de apel, cu menținerea în vigoare a hotărârii instanței de fond, susținând referința depusă de administratorul SRL”PALIN DESIGN”, Ion Barbăneagră, depusă la 7 noiembrie 2023.
Intervenientul accesoriu SRL”DRAG STAR”, fiind legal citat (f.d.199, Vol.III, f.d.39, Vol.IV), în ședința instanței de apel, nu s-a prezentat și nu a invocat careva motive.
Prin urmare, a fost dispusă examinarea cererii de apel în lipsa participanților la proces care nu s-au prezentat, or, în conformitate cu prevederile art. 379 alin. (2)

din Codul de procedură civilă, neprezentarea în ședința de judecată a apelantului sau a intimatului, a reprezentanților acestora, precum şi a unui alt participant la proces, citați legal despre locul, data şi ora ședinței, nu împiedică judecarea apelului.

Aprecierea instanței de apel:

10. Audiind participanții prezenți la proces, analizând şi studiind materialele pricinii, Colegiul consideră necesar de a admite apelul, a casa hotărârea Judecătoriei Ungheni din 24 februarie 2023 şi încheierea Judecătoriei Ungheni din 10 iunie 2022, cu emiterea unei noi hotărâri, sub formă de încheiere privind respingerea acțiunii ca fiind tardivă, din următoarele considerente.
11. În conformitate cu art. 362 alin. (1) din Codul de procedură civilă, termenul de declarare a apelului este de 30 de zile de la data pronunțării dispozitivului hotărârii, dacă legea nu prevede altfel, apelanta respectând acest termen.
12. În conformitate cu art. 385 lit. c) din Codul de procedură civilă, instanţa de apel, după ce judecă apelul, este în drept să admită apelul şi să caseze integral sau parţial hotărârea primei instanţe, emițând o nouă hotărâre.
13. În temeiul art.386 alin. (1) lit. c) din Codul de procedură civilă, hotărârea primei instanţe se casează sau se modifică de instanţa de apel, dacă concluziile expuse în hotărâre sunt în contradicție cu circumstanțele pricinii.
14. Articolul 130 alin. (1) din Codul de procedură civilă, statuează că instanţa judecătorească apreciază probele după intima ei convingere, bazată pe cercetarea multiaspectuală, completă, nepărtinitoare şi nemijlocită a tuturor probelor din dosar în ansamblul şi interconexiunea lor, călăuzindu-se de lege.
15. În temeiul art. 240 alin. (1) din Codul de procedură civilă, la deliberarea hotărârii, instanţa judecătorească apreciază probele, determină circumstanţele care au importanţă pentru soluţionarea pricinilor, care au fost sau nu stabilite, caracterul raportului juridic dintre părţi, legea aplicabilă soluţionării pricinii şi admisibilitatea acţiunii.
16. În conformitate cu prevederile art. 373 alin. (1), (2), (5) din Codul de procedură civilă, instanţa de apel verifică, în limitele cererii de apel, ale referințelor şi obiecțiilor înaintate, legalitatea şi temeinicia hotărârii atacate în ceea ce privește constatarea circumstanțelor de fapt şi aplicarea legii în primă instanţă.
17. În limitele apelului, instanţa de apel verifică circumstanţele şi raporturile juridice stabilite în hotărârea primei instanţe, precum şi cele care nu au fost stabilite, dar care au importanţă pentru soluţionarea pricinii, apreciază probele din dosar şi cele prezentate suplimentar în instanţă de apel de către participanţii la proces. Instanţa de apel nu este legată de motivele apelului

privind legalitatea hotărârii primei instanţe, ci este obligată să verifice legalitatea hotărârii în întregul ei. Concomitent, instanţa de apel este obligată să se pronunţe asupra tuturor motivelor invocate în apel.

18. Astfel, prevederile legale enunţate în mod expres obligă instanţa de apel să verifice circumstanţele şi raporturile juridice stabilite în hotărârea primei instanţe, precum şi cele care nu au fost stabilite şi este obligată să verifice legalitatea hotărârii în întregul ei şi să se pronunţe asupra tuturor motivelor invocate în apel.
19. Potrivit recomandărilor avizului nr. 11 din 2008 al Consiliului Consultativ al Judecătorilor Europeni (CCJE) în atenţia Comitetului de Miniştri al Consiliului Europei privind calitatea hotărârilor judecătoreşti, o motivaţie şi o analiză clară sunt cerinţele fundamentale ale hotărârilor judecătoreşti şi un aspect important al dreptului la un proces echitabil. Pentru a răspunde cerinţelor procesului echitabil, motivarea ar trebui să evidenţieze, că judecătorul a examinat cu adevărat chestiunile esenţiale ce iau fost prezentate.
20. Instanţa de apel menţionează că, art. 6 din Convenţia Europeană a Drepturilor Omului garantează dreptul justiţiabilului la o hotărâre motivată sub aspectul instituirii obligaţiei instanţelor de judecată de a-şi argumenta hotărârile adoptate din perspectiva unei analize ample a circumstanţelor pricinii. Îndatorirea de a motiva coerent şi unitar hotărârea sub aspectul tuturor cererilor, fără a exista contradicţii între motivare şi dispozitiv, constituie o garanţie pentru justiţiabili, în faţa eventualului arbitrariu judecătoresc, fiind singurul mijloc prin care se dă posibilitatea de a putea exercita un eficient control judiciar.
21. În opinia Colegiului, prima instanță, nu a ținut cont de aceste deziderate, nu a dat eficiență deplină circumstanțelor cauzei și înscrisurilor prezentate, fapt ce a condus la adoptarea hotărârii, care nu este bazată pe fundament temeinic și materialul probator administrat.
22. Din suportul probatoriu prezent la materialele cauzei rezultă că potrivit contractului de antrepriză nr.05/08 din 13 iunie 2008, încheiat între ÎS”Portul Fluvial Ungheni”, în calitate de beneficiar, și SRL”PALIN DESIGN”, în calitate de antreprenor general, contractantul (Antreprenorul general) s-a obligat să execute lucrările de construcție a infrastructurii „Portului de pasageri Giurgiulești” în conformitate cu proiectul tehnic, cu detaliile de execuție, precum și a normativelor, standardelor și prescripțiilor tehnice în vigoare (f.d.8-17, Vol.I).
23. Concomitent, la data de 6 iunie 2008, SRL”PALIN DESIGN”, în calitate de antreprenor general, pe de o parte și SRL”DRAG STAR”, în calitate de subantreprenor, pe de altă parte, au încheiat contractul de subantrepriză nr. 06

privind efectuarea de către SRL”DRAG STAR” a lucrărilor de montare a ușilor și ferestrelor exterioare și interioare.

24. La 7 iunie 2008, între SRL”PALIN DESIGN” și SRL”DRAG STAR”, a fost încheiat contractul de subantrepriză nr. 07, ce avea ca obiect efectuarea de către SRL”DRAG STAR”, a lucrărilor de finisare a fațadei cu panouri DIBOND și montarea vitraliilor din aluminiu.
25. La 14 iunie 2008, între SRL”PALIN DESIGN” și SRL”DRAG STAR”, a fost încheiat contractul de subantrepriză nr. 07/1 privind efectuarea de către subantreprenor a lucrărilor de montare a pereților și acoperișului din panouri din tablă profilata.
26. Colegiul reține că SRL”DRAG STAR” invocând faptul efectuării lucrărilor suplimentare și neachitarea datoriei de către SRL”PALIN DESIGN”, la data de 10 ianuarie 2012, s-a adresat cu cerere de chemare în judecată împotriva SRL”PALIN DESIGN”, intervenienți accesorii ÎS”Portul Fluvial Ungheni” și SRL”Aralex Engineering” privind încasarea datoriei, a dobânzii de întârziere și cheltuielilor de judecată.
27. Prin hotărârea Judecătoriei Buiucani, mun. Chișinău din 26 iunie 2014, s-a admis parțial acțiunea depusă de SRL”DRAG STAR”. S-a încasat de la SRL”PALIN DESIGN”, în beneficiul SRL”DRAG STAR”, suma datoriei în mărime de 1252524,44 lei, a dobânzii de întârziere în sumă de 1072344,00 lei și a cheltuielilor de judecată în suma de 50000 lei, iar în total suma de 2374868,44 lei (f.d.19-22, Vol.I).
28. Prin decizia Curții de Apel Chișinău din 15 mai 2018, s-a respins apelul declarat de SRL”PALIN DESIGN”, fiind menținută hotărârii Judecătoriei Buiucani din 26 iunie 2014 (f.d.23-25, Vol.I).
29. Prin încheierea Curții Supreme de Justiție din 15 decembrie 2018, recursul declarat de SRL”PALIN DESIGN” s-a considerat inadmisibil (f.d.27-29, Vol.I).
30. Invocând faptul că datoria încasată prin hotărârea Judecătoriei Buiucani, mun. Chișinău din 26 iunie 2014, urmează să fie încasată în ordine de regres și de la beneficiar - ÎS”Portul Fluvial Ungheni”, la data de 14 februarie 2019, SRL”PALIN DESIGN” a depus cerere de chemare în judecată, ***ulterior concretizată***, împotriva ÎS”Portul Fluvial Ungheni”, intervenient accesoriu SRL”DRAG STAR” privind încasarea datoriei, dobânzii de întârziere și a cheltuielilor de judecată.
31. Iar prin hotărârea Judecătoriei Ungheni din 24 februarie 2023, s-a admis integral acțiunea. S-a încasat din contul ÎS”Portul Fluvial Ungheni”, în beneficiul SRL”PALIN DESIGN”, suma de 2.071.087,4 (două milioane șaptezeci și unu mii optzeci și șapte,4) lei, care include următoarele sume:

- 550.618,40 lei – datoria pentru lucrările efectuate de subantreprenorul SRL”DRAG STAR” la „Portul de pasageri Giurgiulești” Î.S.; 741.426,00 lei – dobândă de întârziere; 51.128,00 lei – cheltuieli de judecată, care constituie 76 % din sumele care au fost încasate în baza Hotărârii Judecătoriei Buiucani din data de 26 iunie 2014, rămasă irevocabilă prin menținere în baza Încheierii Curții Supreme de Justiție din data de 15 decembrie 2018 (în continuare Hotărârea Judecătoriei Buiucani din 26 iunie 2014),
- 268,00 lei – cheltuieli pentru executarea Hotărârii Judecătoriei Buiucani din 26 iunie 2014;
- 717.647,00 lei – dobânda de întârziere pentru neexecutarea Hotărârii Judecătoriei Buiucani din 26 iunie 2014, calculată până la data de 15 decembrie 2021;
- 10.000,00 lei – Cheltuieli de judecată, pentru prezentul proces, compuse din taxa de stat.

S-a respins cererea de asigurare a acțiunii, depusă în faza pledoariilor, de către reprezentantul reclamantului Banari Alexandru.

32. Nefiind de acord cu soluția primei instanțe, apelanta ÎS”Portul Fluvial Ungheni”, a declarat apel împotriva hotărârii Judecătoriei Ungheni din 24 februarie 2023, solicitând admiterea cererii de apel, casarea hotărârii instanței de fond, cu emiterea unei noi hotărâri prin care cererea de chemare în judecată să fie respinsă ca fiind depusă cu omiterea termenului de prescripție extinctivă, iar în cazul în care instanța de apel va considera că cererea depusă de SRL”PALIN DESIGN” este în termen, solicită să fie respinsă acțiunea ca fiind neîntemeiată.
33. Verificând legalitatea şi temeinicia hotărârii instanței ierarhic inferioare în raport cu criticele formulate în cererea de apel şi materialul probator, Colegiul civil, comercial şi de contencios administrativ al Curţii de Apel Chișinău conchide că soluția instanţei de fond privind admiterea acțiunii, este una incorectă, rezultată din aprecierea incorectă a materialului probator şi interpretarea eronată a normelor de drept material.
34. Colegiul reține că instanţa de fond nu a dat eficiență deplină circumstanțelor cauzei și înscrisurilor prezentate, a interpretat eronat normele de drept material şi a dat o apreciere greșită materialului probator anexat la dosar, fapt ce a dus la soluţionarea greșită a cauzei.
35. În conformitate cu art. 7 alin. (4) Cod civil (modernizat, republicat în temeiul Legii nr.133 din 15 noiembrie 2018, în vigoare de la 1 martie 2019), în cazul situațiilor juridice contractuale în curs de realizare la data intrării în vigoare a legii noi, legea veche va continua să guverneze natura și întinderea drepturilor și obligațiilor părților, precum și orice alte efecte contractuale, dacă legea nouă nu prevede altfel.

36. Având în vedere prevederile art.7 alin. (4) Cod civil (republicat, în vigoare la 1 martie 2019) și ținând cont că raportul juridic litigios a fost stabilit între părți în temeiul contractului de antrepriză nr.05/08 din 13 iunie 2008, la soluționarea prezentei cauze civile instanța de judecată va aplica prevederile Codului Civil în vigoare până la 1 martie 2019 și de care urma să țină cont părțile în momentul încheierii contractului.
37. Cadrul legal relevant speței sunt prevederile art. 259 alin. (1) din Codul civil (în redacția de până la 1 martie 2019), termenul se instituie prin lege, hotărâre judecătorească sau prin acordul părţilor. Iar potrivit alin. (2) al aceluiași articol, indiferent de temeiul apariţiei, termenul se calculează după regulile stipulate în prezentul titlu.
38. Conform prevederilor art. 267 alin. (1) din Codul civil (în redacția de până la 1 martie 2019), potrivit căruia termenul general în interiorul căruia persoana poate să-şi apere, pe calea intentării unei acţiuni în instanţă de judecată, dreptul încălcat este de 3 ani.
39. Conform prevederilor art. 271 Cod civil (în redacția de până la 1 martie 2019), acţiunea privind apărarea dreptului încălcat se respinge în temeiul expirării termenului de prescripţie extinctivă numai la cererea persoanei în a cărei favoare a curs prescripţia, depusă pînă la încheierea dezbaterilor în fond. În apel sau în recurs, prescripţia poate fi opusă de îndreptăţit numai în cazul în care instanţa se pronunţă asupra fondului.
40. Conform prevederilor art.272 alin.(1), (2) Cod civil (în redacția de până la 1 martie 2019), termenul de prescripție extinctivă începe să curgă de la data nașterii dreptului la acțiune. ***Dreptul la acțiune se naște la data când persoana a aflat sau trebuia sa afle despre încălcarea dreptului***. Dacă legea prevede altfel, prescripția începe să curgă de la data când obligația devine exigibilă, iar în cazul obligației de a nu face, de la data încălcării acesteia. În cazul în care dreptul subiectiv este afectat de un termen suspensiv sau de o condiție suspensivă, termenul de prescripție extinctivă începe să curgă de la data împlinirii termenului ori a realizării condiției.
41. Prescripția, ca termen juridico-civil se răsfrânge asupra posibilității apărute la persoană (fizică sau juridică) de a-și apăra dreptul încălcat pe calea acțiunii civile. Posibilitatea persoanei fizice sau juridice de a primi apărarea pe calea acțiunii civile reprezintă dreptul subiectiv la apărare pe calea acțiunii civile, denumit dreptul la acțiune. Apărut din cadrul raportului juridic civil, dreptul la acțiune reprezintă dreptul de a cere de la instanța de judecată emiterea hotărârii, care ar admite acțiunea, sau dreptul la admiterea acțiunii. Expirarea prescripției extinctive nu duce la încetarea a dreptului subiectiv civil încălcat, ci stinge dreptul subiectiv civil la apărare pe calea acțiunii civile. Dreptul subiectiv încălcat poate fi benevol executat de către persoana obligată și după

expirarea prescripției extinctive. Prescripția extinctivă nu afectează dreptul subiectiv încălcat, prescripția se răsfrânge asupra posibilității exercitării forțate a dreptului la admiterea acțiunii, adică a dreptului la acțiune.

42. Raportând la caz prevederile legale sus menționate, Colegiul constată că instanța de fond eronat a admis acțiunea depusă de SRL"PALIN DESIGN", nu a dat eficiență deplină tuturor circumstanțelor cauzei și înscrisurilor prezentate, fapt ce a condus la adoptarea hotărârii, care nu este bazată pe fundament temeinic și materialul probator administrat.
43. Colegiul reține că potrivit prevederilor art. 186^1 alin. (1) din Codul de procedură civilă, cererile depuse în instanţa de judecată peste termenul de prescripţie extinctivă, a căror tardivitate a fost invocată în faza de pregătire a cauzei pentru dezbateri judiciare de partea în proces, persoana în a cărei favoare a curs prescripţia, de creditorul persoanei sau de către oricare altă persoană care are interes legitim, se examinează în fond doar după examinarea de către instanţa de judecată a excepţiei de tardivitate. Dacă reclamantul a solicitat repunerea în termenul de prescripţie sau solicită repunerea odată cu ridicarea excepţiei, instanţa de judecată examinează excepţia de tardivitate concomitent cu cererea de repunere în termen. Potrivit alin. (2), excepţia de tardivitate şi, după caz, repunerea în termen se soluţionează în şedinţă de judecată, convocată în faza de pregătire a cauzei pentru dezbateri judiciare. Lipsa participanţilor citaţi legal nu împiedică examinarea cererilor. Alin. (3) prevede că dacă nu se dispune repunerea în termen şi/sau se admite excepţia de tardivitate, instanţa de judecată respinge acţiunea ca fiind tardivă printr-o încheiere motivată care poate fi atacată cu recurs. Iar potrivit alin. (4) al aceluiași articol, instanţa de recurs, după ce examinează recursul împotriva încheierii adoptate conform alin.(3), este în drept: a) să respingă recursul şi să menţină încheierea; b) să admită recursul şi să caseze integral încheierea, restituind cauza spre rejudecare. Alin. (5) prevede că dacă se dispune repunerea în termen şi/sau excepţia de tardivitate se respinge, instanţa de judecată emite o încheiere motivată care poate fi atacată odată cu fondul şi continuă examinarea cauzei.
44. Colegiul constată că la examinarea cauzei în instanța de fond, apelanta-pârâtă ÎS"Portul Fluvial Ungheni" a invocat tardivitatea acțiunii depuse de SRL"PALIN DESIGN".
45. Însă prin încheierea Judecătoriei Ungheni din 10 iunie 2022, s-a respins cererea ÎS"Portul Fluvial Ungheni", prin care s-a invocat excepția de tardivitate la cererea de chemare în judecată depusă de SRL"PALIN DESIGN" împotriva ÎS"Portul Fluvial Ungheni", intervenient accesoriu SRL"DRAG STAR" privind încasarea datoriei, dobânzii de întârziere și a cheltuielilor de judecată.

46. La caz, Colegiul constată că instanța de fond eronat a respins excepția de tardivitate invocată de ÎS”Portul Fluvial Ungheni”, din următoarele considerente.
47. Colegiul constată că reieșind din esența şi temeiurile de drept reținute în susţinerea acţiunii civile, SRL”PALIN DESIGN” solicită încasarea unor pretinse datorii în ordine de regres, motivîndu-şi cerințele prin faptul că în temeiul contractului de antrepriză nr.05/08 din 13 iunie 2008 încheiat între beneficiarul ÎS”Portul Fluvial Ungheni” şi SRL”PALIN DESIGN” executor (antreprenor general), ultimul şi-a asumat obligația de a executa lucrări de construcție a infrastructurii ”Portului de pasageri Giurgiulești”, în conformitate cu proiectul tehnic, detaliile de execuție şi cadrul legal tehnic.
48. La fel, potrivit cererii de chemare în judecată, se invocă, că SRL”PALIN DESIGN” ar fi atras în vederea executării obligațiilor asumate, subantreprenori care urmau să execute lucrările şi care urma să le achite SRL”PALIN DESIGN”.
49. Astfel, la cererea de chemare în judecată, a fost anexată hotărârea Judecătoriei Buiucani, mun. Chișinău din 26 iunie 2014, menținută de instanțele superioare, prin care s-a admis parțial acțiunea depusă de SRL”DRAG STAR”, fiind dispusă încasarea de la SRL”PALIN DESIGN”, în beneficiul SRL”DRAG STAR”, a sumei datoriei în mărime de 1252524,44 lei, a dobânzii de întârziere în sumă de 1072344,00 lei și a cheltuielilor de judecată în suma de 50000 lei, iar în total suma de 2374868,44 lei (f.d.19-22, Vol.I), rezultate din neexecutarea obligațiilor asumate în temeiul contractelor de antrepriză nr. 06 din 6 iunie 2008, nr. 07 din 7 iunie 2008 şi nr. 7/1 din 14 iunie 2008.
50. Colegiul remarcă, că prin hotărârea sus menționată, s-a mai constatat că SRL”DRAG STAR” în lunile februarie-martie 2009 a executat lucrări suplimentare, excetînd volumul lucrărilor contractuale în sumă de 2208979 lei.
51. Astfel, considerând că deși volumul şi prețul lucrărilor de subantrepriză nu au fost coordonate prealabil cu beneficiarul ÎS”Portul Fluvial Ungheni”, acestea urmează a fi achitate în ordine de regres de către ultimul, pe motiv că ar fi fost recepționate de beneficiar.
52. Dispunând respingerea excepției de tardivitate invocată de ÎS”Portul Fluvial Ungheni”, Colegiul atestă că instanța de fond a reținut faptul că cererea de chemare în judecată formulată de SRL”PALIN DESIGN” a fost depusă la 14 februarie 2019, iar potrivit prevederilor art. 267 alin.(1) din Codul civil (în redacția de pînă la 1 martie 2019), termenul general în interiorul căruia persoana poate să-şi apere, pe calea intentării unei acţiuni în instanţa de judecată, dreptul încălcat este de 3 ani. Concomitent instanţa de judecată a

mai reținut că la caz sânt aplicabile și prevederile art. 968 alin. (2) din Codul civil (în redacția de pînă la 1 martie 2019), care stabilesc că acţiunea care se referă la construcții poate fi intentată în decursul a 5 ani.

53. La acest compartiment, Colegiul constată că instanța de fond eronat a interpretat prevederile legale privind calcularea termenilor de prescripţie, or, acţiunea civilă formulată de SRL”PALIN DESIGN”, se întemeiază pe norme de drept privind încasarea în ordine de regres a unei datorii.
54. Astfel, analizând esența pretențiilor invocate de SRL”PALIN DESIGN” privind încasarea sumelor pretins datorate de ÎS”Portul Fluvial Ungheni”, rezultă că aceste pretenții se întemeiază pe: contractele de antrepriză/subantrepriză nr. 06 din 6 iunie 2008, nr. 07 din 7 iunie 2008 şi nr. 7/1 din 14 iunie 2008, semnate între SRL”PALIN DESIGN” şi SRL”DRAG STAR”; hotărârea Judecătoriei Buiucani, mun. Chișinău din 26 aprilie 2014, menținută prin decizia definitivă a Curţii de Apel Chişinău din 15 mai 2018, prin care s-a dispus încasarea sumelor în beneficiul SRL”DRAG STAR”, ce rezultă din neexecutarea contractelor de antrepriză/subantrepriză nr. 06 din 6 iunie 2008, nr. 07 din 7 iunie 2008 şi nr. 7/1 din 14 iunie 2008.
55. Din aceste considerente, Colegiul apreciază critic constatările instanţei că termenii de prescripţie pentru formularea acţiunii în ordine de regres împotriva ÎS”Portul Fluvial Ungheni”, urmează a fi calculați începând cu 15 mai 2018 - data pronunțării deciziei Curţii de Apel în cadrul litigiului civil inițiat la cererea de chemare în judecată SRL”DRAG STAR” împotriva SRL”PALIN DESIGN” cu privire la încasarea datoriei, dobânzilor şi cheltuielilor de judecată.
56. Or, termenul de scadență pentru obligaţiile de plată ce rezultă din contractele de antrepriză/subantrepriză nr. 06 din 6 iunie 2008, nr. 07 din 7 iunie 2008 şi nr. 7/1 din 14 iunie 2008, nu sânt opozabile apelantei ÎS”Portul Fluvial Ungheni”, care nu este parte semnatară a acestor contracte şi care nu a garantat executarea obligațiilor de plată a SRL”PALIN DESIGN” față de creditorul său SRL”DRAG STAR”.
57. În aceeași ordine de idei, Colegiul atestă că instanţa de fond nu a ținut cont de faptul că scadența (obligația de plată) pretențiilor de încasare în ordine de regres în temeiul hotărârii Judecătoriei Buiucani din 26 iunie 2014, menținută prin decizia definitivă a Curţii de Apel Chişinău din 15 mai 2018 prin care s-a dispus încasarea sumelor în beneficiul SRL”DRAG STAR”, ce rezultă din neexecutarea contractelor de antrepriză/subantrepriză nr. 06 din 6 iunie 2008, nr. 07 din 7 iunie 2008 şi nr. 7/1 din 14 iunie 2008, a survenit cel tîrziu către data depunerii cererii de chemare în judecată a SRL”DRAG STAR” împotriva SRL”PALIN DESIGN”, și anume la 10 ianuarie 2012.

58. De fapt părțile pot pretinde doar la neexecutarea obligațiilor contractuale și doar în termenii generali de prescripție . ÎS”Portul Fluvial Ungheni”, în calitate de beneficiar, pe de o parte și SRL”PALIN DESIGN”, în calitate de antreprenor general, pe de altă parte au încheiat contractul de antrepriză nr.05/08 din 13 iunie 2008 prin care contractantul (Antreprenorul general) s-a obligat să execute lucrările de construcție a infrastructurii „Portului de pasageri Giurgiulești” în conformitate cu proiectul tehnic, cu detaliile de execuție, precum și a normativelor, standardelor și prescripțiilor tehnice în vigoare.

59. La caz , regresul nu se referă la relațiile contractuale dintre părți și nici nu poate avea consecințe la relațiile contractuale, inclusiv și hotărârea judecătorească nu se reglementează prin regres .
60. Dreptul la încasarea sumelor este reglementat de relațiile contractuale și atunci termenii se calculează din 10 ianuarie 2012, când părțile au invocat încălcarea reglementărilor contractuale, dar nicidecum din perspectiva regresului de la hotărârile judecătorești emise pe litigiile examinate anterior .
61. Instanța de fond incorect la 10.06.2022 a respins excepția de tardivitate invocată de ÎS”Portul Fluvial Ungheni” f.d. 70-78 , v. III, propunând incorect calcularea termenului de prescripție din data pronunțării Deciziei Curții de Apel Chișinău din 15.08.2018, acordând un privilegiu ilegal reclamantului.
62. Colegiul punctează că potrivit prevederilor art. 272 alin. (6) din Codul civil (în redacția de pînă la 1 martie 2019), în cazul obligațiilor regresive, termenul de prescripţie extinctivă începe să curgă de la data când trebuia executată obligația principală.
63. Respectiv, Colegiul constată că instanța de fond eronat a admis acțiunea depusă de SRL”PALIN DESIGN”, fără a stabili data de la care începe să curgă termenul general, reieșind din caracterul de regres al pretențiilor înaintate.
64. În aceeași ordine de idei, Colegiul atestă că instanţa de fond nu a dat apreciere şi faptului că dreptul la acţiunea în ordine de regres, se naște doar după executarea obligaţiei de bază de către unul din debitorii solidari, în raport cu celălalt debitor solidar. Astfel, instanţa de fond a omis să constate şi să rețină că însăşi SRL”PALIN DESIGN” a achitat la 22 august 2018 către SRL”DRAG STAR”, parţial datoriile şi penalitățile încasate în temeiul hotărârii Judecătoriei Buiucani din 26 iunie 2014 în cuantum de 1285885,42 lei, dobândă de întârziere în sumă de 24000 lei şi cheltuielile ce țin de taxa de stat în sumă de 50000 lei.
65. Prin urmare, Colegiul constată că prin prezenta acțiune, SRL”PALIN DESIGN” solicită încasarea în ordine de regres, de la ÎS”Portul Fluvial

Ungheni", a mijloacelor financiare care nu le-a achitat către SRL"DRAG STAR" la 22 august 2018.

66. Colegiul punctează că dreptul de regres şi calcularea termenilor de prescripţie în privinţa valorificării unui asemenea drept este condiționat de: achitarea efectivă unui debitor solidar cu creditorul (art. 1415 alin. (1) Cod Civil (în redacția de pînă la 1 martie 2019); calcularea (curgerea) termenului de regres, pentru debitorul solidar odată cu data la care trebuia executată obligația de bază (art. 272 alin. (6) din Cod civil (în redacția de pînă la 1 martie 2019).
67. Concomitent, Colegiul atestă că instanţa de fond a dat o interpretare eronată prevederilor art. 968 alin. (5) din Cod civil (în redacția de pînă la 1 martie 2019), or, calcularea termenilor de prescripţie în temeiul acestei norme de drept material, se raportează situațiilor ce țin de modul de exploatare a construcțiilor şi calitatea acestora (viciile ascunse şi abaterile de la contractul de antrepriză), din momentul recepției. Iar termenul special de 5 ani nu se referă la calcularea termenilor de plată a lucrărilor de antrepriză.
68. Astfel, Colegiul constată că instanţa de fond a dat o interpretare şi aplicare eronată acestei norme de drept, ori o asemenea normă de drept ar fi putut fi aplicabilă, în cazul în care ar fi fost formulate şi soluționate pretenții privind încasarea prejudiciilor ce rezultă din calitatea construcțiilor.
69. Prin urmare, Colegiul constată că instanţa de fond a aplicat norme de drept ce nu se raportează la esența pretențiilor, confundând pretențiile de încasare în ordine de regres a unei datorii pecuniare, cu pretențiile de încasare a viciilor ascunse în construcții sau abaterilor de la condițiile contractului de antrepriză care nu au putut fi descoperite la momentul recepționării lucrării.
70. În această ordine de idei, Colegiul constată că instanţa de fond în mod nejustificat a aplicat litigiului două categorii de termeni de prescripţie extinctivă de 3 şi de 5 ani, fără a stabili data de la care încep a curge şi fără a stabili esența pretențiilor în regres pentru obligaţiile pecuniare.
71. Prin urmare, Colegiul ajunge la concluzia privind admiterea cererii de apel depusă de apelanta ÎS"Portul Fluvial Ungheni", casarea hotărârii Judecătoriei Ungheni din 24 februarie 2023 și încheierea Judecătoriei Ungheni din 10 iunie 2022, cu emiterea unei noi hotărâri, sub formă de încheiere privind respingerea acțiunii depuse de SRL"PALIN DESIGN" împotriva ÎS"Portul Fluvial Ungheni", intervenient accesoriu SRL"DRAG STAR" privind încasarea datoriei, dobânzii de întârziere și a cheltuielilor de judecată, ca fiind tardivă.
72. La acest compartiment, Colegiul reține prevederile art.6 pct.1 din Convenția Europeană, precum și prin prisma jurisprudenței Curții Europene, dreptul de acces la justiție nu poate fi absolut, el poate implica limitări, inclusiv de ordin

procedural, cât timp acestea sînt rezonabile și proporționale cu scopul urmărit .

73. Accesul la justiție poate fi limitat, în special prin instituirea condițiilor de admisibilitate, domeniu în care statul se bucură de o anumită marjă de apreciere. Aceste limitări trebuie să urmărească un scop legitim, asigurându-se o proporționalitate între interesul persoanei și scopul legitim urmărit (Guśrin contra Franței, 29 iulie 1998, 37). Totuși, limitările nu trebuie să reducă la zero esența acestui drept. Regulile de procedură au scopul de a asigura o bună administrare a justiției și, în special, a asigura securitatea raporturilor juridice, iar cei implicați în proceduri trebuie să se aștepte ca aceste reguli să fie aplicate (Miragall Escolano ș.a.contra Spaniei, 25 ianuarie 2000, 33) Curtea Europeană a statuat că, dincolo de limitele care circumscriu conținutului acestui drept, există loc pentru restrângeri aduse implicit. Dreptul de acces la o instanță de judecată impune, prin însăși natura sa, a fi reglementat de către stat, reglementare care poate fi variabilă în timp și spațiu, în funcție de nevoile și resursele comunității și ale indivizilor (Ashingdane contra Regatului Unit al Marii Britanii). În jurispnłdența sa Curtea Europeană a indicat că, în elaborarea unei astfel de reglementări, statele se bucură de o anumită marjă de apreciere. Cu toate acestea, limitările nu trebuie să restrîngă dreptul de acces într-atît, incit să fie atinsă însăși substanța sa.
74. În Hotărârea nr.16 din 28 mai 1998 Curtea Constituțională a afirmat că, pentru asigurarea protecției efective a drepturilor omului, nu este suficient a consacra drepturile materiale și a preciza pe cale constituțională condițiile minime pentru realizarea unei justiții echitabile, condiții întregite cu legi organice cu privire la organizarea și funcționarea instanțelor judecătorești. Este necesar, de asemenea, a stabili unele garanții procedurale de natură să consolideze mecanismele de protecție a acestor drepturi.
75. Potrivit pct.65, 66 din Hotărîrea Curții Constituționale pentru controlul constituționalității unor prevederi din Codul de procedură civilă al Republicii Moldova nr.225-XV din 30 mai 2003, sub aspect procesual, accesul liber la justiție se materializează în prerogativele pe care le implică dreptul la acțiune, ca aptitudine legală ce este recunoscută de ordinea juridică oricărei persoane fizice sau juridice care pretinde un drept împotriva unei alte persoane ori are un interes pentru constatarea existenței sau inexistenței unui drept. Potrivit normelor procesual-civile, pentru a pune în mișcare o acțiune civilă; este necesară îndeplinirea cumulativă a unor condiții de fond și formă, precum ar fi respectarea competenței jurisdicționale, a termenului de prescripție, existența capacității procesuale de exercițiu, respectarea regulilor cu privire la formă și conținutul cererii de chemare în judecată.

76. Prin urmare, Colegiul atestă că instanța de fond eronat a admis acțiunea, or, cererea de chemare în judecată este depusă cu omiterea termenului de prescripție invocată de pârât.
77. Conform prevederilor art. 10 alin. (1) din Codul de procedură civilă, ce reglementează sancțiunile procedurale, prevede că sancţiunile procedurale sînt urmările nefavorabile, stabilite de normele de drept procedural civil, care survin pentru subiectul obligat în raport procedural în caz de neîndeplinire sau de îndeplinire defectuoasă a unui act de procedură, precum şi în caz de exercitare abuzivă a unui drept procedural. Alin.(2) prevede că efectuarea necorespunzătoare a actelor de procedură va fi invocată, în fiecare caz de comitere a încălcării legii, de către judecător sau de participantul care are interes să o invoce. Potrivit alin.(3), sancţiunile procedurale vizează atît actele de procedură ale instanţei judecătoreşti, ale participanţilor la proces, cît şi ale persoanelor legate de activitatea acestora şi, în funcţie de prevederile legii, constau în anularea actului procedural defectuos, în decăderea din drepturi pentru neîndeplinire în termen a actului de procedură, în obligaţia de a completa sau a reface actul îndeplinit cu nerespectarea legii, în restabilirea în drepturile încălcate, în aplicarea amenzii judecătoreşti, în alte măsuri prevăzute de lege. Iar potrivit alin. (4), în cazurile expres prevăzute de lege, instanţa sancţionează cu amendă participanţii la proces, reprezentanţii, alte persoane care nu sînt participanţi pentru fapte ce constituie încălcări procedurale.
78. Sub acest aspect, Colegiul menționează că exonerarea arbitrală a reclamantei de sancţiunile procedurale stabilite de prevederile legale citate, în sensul prevederilor art.10 Cod de procedură civilă, afectează exigenţele unui proces echitabil în sensul art.6 a Convenţiei, potrivit cărora instanţa de judecată are obligaţia de a asigura aparenţele de imparţialitate şi de a nu admite acte de intervenţie arbitrală în favoarea sau defavoarea unei părţi, avînd obligaţia concretizată şi de jurisprudenţa Curţii Constituţionale, potrivit căruia una din caracteristicile constituţionale ale statului de drept o constituie obligaţiunea statului, autorităţile lui publice, instituţiilor, persoanelor oficiale de a activa în limitele atribuţiilor lor, stabilite de Constituţie şi de Legi, or, instanţele de judecată nefiind o excepţie în acest sens (HCC nr.2 din 19.01.1998, MO nr.12-13/8 din 19.02.1998).
79. Astfel, în cazul neîndeplinirii în termen a actelor procesuale, survine aplicarea sancţiunii procedurale, deoarece dispoziţiile legale au un caracter imperativ şi produce efecte juridice *ex jure* pentru reclamant cu titlu de consecinţă a neîndeplinirii în termenului instituit de legislaţie. Or, în conformitate cu prevederile art.10 Cod de procedură civilă, îndeplinirea defectuoasă a unui act de procedură este susceptibilă suportării de către partea culpabilă a urmărilor

nefavorabile stabilite de prevederile art.271 Cod civil (în redacția de până la 1 martie 2019) ce prevede că, acţiunea privind apărarea dreptului încălcat se respinge în temeiul expirării termenului de prescripţie extinctivă numai la cererea persoanei în a cărei favoare a curs prescripţia, depusă pînă la încheierea dezbaterilor în fond.

80. În jurisprudenţa sa, Curtea Europeană a Drepturilor Omului a reţinut că dreptul de acces la justiţie, garantat de articolul 6§1 din Convenţia Europeană a Drepturilor Omului, nu este un drept absolut, ci unul care poate suferi limitări, inclusiv de ordin procedural, în special, prin instituirea condiţiilor de admisibilitate, domeniu în care statul se bucură de o anumită marjă de discreţie. Caracterul de *jus cogens* nu presupune însă că accesul la justiţie este o libertate absolută, nefiind supus nici unei condiţii de exercitare, ci, ca mai toate celelalte libertăţi fundamentale, el are un caracter non-absolut. Caracterul non-absolut al accesului la justiţie este evident, în condiţiile în care, dacă acesta ar beneficia de statutul unui drept absolut, care nu poate fi supus vreunei limitări, aceasta ar echivala cu un adevărat cutremur, care ar dărâma orice urmă de organizare a sistemului judiciar atât în materie penală, dar mai ales în materia dreptului privat ori administrativ.
81. În final, Colegiul reiterează concluzia privind admiterea cererii de apel depusă de apelanta ÎS”Portul Fluvial Ungheni”, casarea hotărârii Judecătoriei Ungheni din 24 februarie 2023 și încheierea Judecătoriei Ungheni din 10 iunie 2022, cu emiterea unei noi hotărâri, sub formă de încheiere privind respingerea acțiunii depuse de SRL”PALIN DESIGN” împotriva ÎS”Portul Fluvial Ungheni”, intervenient accesoriu SRL”DRAG STAR” privind încasarea datoriei, dobânzii de întârziere și a cheltuielilor de judecată, ca fiind tardivă.
82. În aceeași ordine de idei, conform prevederilor art. 82 din Codul de procedură civilă, cheltuielile de judecată se compun din taxa de stat şi din cheltuielile de judecare a cauzei.
83. În corespundere cu prevederile art. 94 alin. (1) din Codul de procedură civilă, instanţa judecătorească obligă partea care a pierdut procesul să plătească, la cerere, părţii care a avut câștig de cauză cheltuielile de judecată. Dacă acţiunea reclamantului a fost admisă parţial, acestuia i se compensează cheltuielile de judecată proporțional părţii admise din pretenţii, iar pârâtului – proporţional părţii respinse din pretențiile reclamantului.
84. În așa împrejurări, reținând dispozițiile sus menționate, în legătură cu faptul că cererea de apel urmează a fi admisă, cu casarea hotărârii instanței de fond, Colegiul va dispune încasarea de la SRL”PALIN DESIGN”, în beneficiul ÎS”Portul Fluvial Ungheni”, suma de 37500,00 lei (treizeci și șapte mii cinci sute lei, 00 bani) cu titlu de taxă de stat achitată la depunerea cererii de apel,

fapt confirmat prin ordinul de plată nr.481 din 5 octombrie 2023 (f.d.191, Vol.III).

85. În final, Colegiul reiterează concluzia că instanța de fond incorect a adoptat soluția de admitere a acțiunii, hotărârea contravine cerinţelor art. 239 din Codul de procedură civilă, astfel că cererea de apel înaintată de apelanta ÎS”Portul Fluvial Ungheni”, urmează a fi admisă, fapt ce atrage după sine casarea hotărârii și încheierii instanței de fond, cu adoptarea unei noi hotărâri sub formă de încheiere, privind respingerea acțiunii depuse de SRL”PALIN DESIGN”, ca fiind tardivă.

În conformitate cu prevederile articolelor 186[1], 385 lit. c), 389-390 Cod de procedură civilă, Colegiul civil, comercial şi de contencios administrativ al Curţii de Apel Chişinău,-

D E C I D E:

Se admite cererea de apel declarată de apelanta Întreprinderea de Stat ”Portul Fluvial Ungheni”.

Se casează hotărârea Judecătoriei Ungheni din 24 februarie 2023 și încheierea Judecătoriei Ungheni din 10 iunie 2022, cu emiterea unei noi hotărâri, sub formă de încheiere, după cum urmează:

Acțiunea depusă de Societatea cu Răspundere Limitată ”PALIN DESIGN” împotriva Întreprinderii de Stat ”Portul Fluvial Ungheni”, intervenient accesoriu Societatea cu Răspundere Limitată ”DRAG STAR” privind încasarea datoriei, dobânzii de întârziere și a cheltuielilor de judecată, se respinge ca fiind tardivă.

Se încasează de la Societatea cu Răspundere Limitată ”PALIN DESIGN”, IDNO *****, în beneficiul Întreprinderii de Stat ”Portul Fluvial Ungheni”, IDNO *****, suma de 37500,00 lei (treizeci și șapte mii cinci sute lei, 00 bani) cu titlu de taxă de stat achitată la depunerea cererii de apel.

Decizia este definitivă, dar poate fi atacată cu recurs la Curtea Supremă de Justiție în termen de 2 luni de la data comunicării deciziei integrale.

Preşedintele şedinţei: Ana Panov

Judecătorii: Vitalie Cotorobai

Marina Anton